

Taniqli bolalar shoiri Jo'ra Rahim 1933-yilda Namangan viloyatining Chortoq tumanida tug'ilgan. Shoirning "Qo'ng'iroq", "Momaqalldiroq", "Bir butun oy, o'n ikki yulduz" deb nomlangan o'ndan ortiq kitoblari nashr etilgan.

Gaplarni o'qing. Ularda o'zaro qanday o'xshashlik borligini ayting.

Tabiat qo'yniga chiqqan bolalar atrof-muhitni asrab, unga ozor yetkazmadilar.

Nargiza maktabdan qaytgach, onasining yumushlariga yordam berishdan hech erinmaydi.

Anvar katta yo'ldan o'tayotib, o'zidan kichik sinfda o'qiydigan Malikning qo'lidano ushlab oldi.

Bir butun oy, o'n ikki yulduz

Jo'ra Rahim

Juda qadim zamonda
Chol-u kampir bor edi.
O'g'il va qiz ko'rmagan,
Dastyorga-chi, zor edi.

Ikkalasi ham ahil,
Aqlda edi dono.
Shuning uchun qo'shnilar,
Hurmatlardi doimo.
Kampir uyda o'tirar,
Qilib uyning yumushin.
Chol omoch-la yer haydab,
Tamomlar dala ishin.
Bug'doy o'rish ko'yida,
Chol qirga ketdi bir kun.
Kampir qoldi uyida,
Ovqat tayyorlash uchun.
Mana, ovqat ham tayyor,
Kim olib borar qirga?
Kampir yalinib ko'rdi,
Qo'shni o'g'li Tohirga:
– O'rgilay, o'g'lim, shuni
Eltib bergin bobongga.
“Bir butun oy, o'n ikki
Yulduz”, – degin bobongga.
– Ha, xo'p, – deya Tohirjon
Jo'nabdi qir tomonga.
Yo'l yurish va charchoqlik
Oxir tegibdi jonga.
So'ng madori quribdi,
Qorni ocha boshlabdi.
Tugunni yerga qo'yib,
Asta yecha boshlabdi.

Tugunda so'iqillama
Bir qatlama bor ekan.
Idishda chuchvaralar
Terilgan qator ekan.
Chuchvara, qatlamadan
Keragicha yebdi u.
“Qolganini eltarman
Bobomlarga”, – debdi u.
Yetib borib boboga
Topshirarkan tugunni,
Debdi: – Buvim-chi, menga
Tayinladilar shuni:
– Bu tugunni bobonga
Eltib bergin, – dedilar.
– “Bir butun oy, o'n ikki
Yulduz, degin”, – dedilar.
Tohirni alqab-yulqab
Bobo ovqatni yebdi.
Idishni bera turib,
Tohirla shunday debdi:
– Kech qolding, o'g'lim, yugur,
Adashib qolma qirda.
“Yarimta oy, oltita
Yulduz”, – deb qo'y kampirga.
– Ha, xo'p, – deya Tohirjon
O'qday uchib ketibdi.
Kechga qolmay kampirning
Huzuriga yetibdi.

– Siz yuborgan ovqatni
Bobom maqtab yedilar.
“Yarimta oy, oltita
Yulduz”, – degin dedilar.
– Tugunni yechibsan-a? –
Deb so‘rab qoldi kampir.
– Yechganim yo‘q, buvijon, –
Tohir bermay turdi sir.
– Shoshma, shoshma, yulduzim,
Quloq ber, menga qara.
Oltita yulduz o‘zi,
Olti dona chuchvara.
Yarim oy degani –
Yarimta qatlamadir.
Gapimga quloq solib,
Gap qaytarmay tura tur.
Bir butun qatlamadan
Yarmini o‘zing yebsan,
Nega hech tan olmaysan,
Sira yemadim deysan?
O‘n ikki chuchvaradan
Olti dona qolsa ham,
Yeganim yo‘q, deya san
Bo‘yin bermaysan, erkam.
Yebsan, mayli, jon bolam,
Yeganlaring osh bo‘lsin!
Ammo to‘g‘ri gapirgin,
Buviginang o‘rgilsin.

1. Ertak nima haqida ekan?
2. Buvi nima uchun Tohirga ovqatni olib borishni iltimos qildi?
3. “*Bir butun oy, o'n ikki yulduz*” deganda nimani tushundingiz?
4. Tohir yolg'on gapirganini buvi qayerdan bildi?
5. “*Yeganim yo'q, deya san Bo'yin bermaysan, erkam*” misrasini qanday tushundingiz?
6. Ertakda insonning qanday fazilatlari madh etilgan?

omoch – ulov qo'shib yer haydaydigan, metall tishli qadimgi eng oddiy yog'och yoki temir asbob
so'lqillama – liqillab turgan
alqab-yulqab – birovga yaxshilik, baxt-saodat tilash

1. Ertakni rollarga bo'lib, ifodali o'qing.
2. Ertak qahramonlariga ta'rif bering.
3. Agar kampir bolaga faqatgina tugunni berib, bu gapni aytmaganda, vaziyat qanday bo'lar edi? Javobingizni izohlang.

Berilgan maqollarni o'qing.

Til bilan ye
an tugilgan tu
ilmas.
qun

Chiroy
vdan xunuk
aqto
li
nat yaxshi.

Rost
so'zni
e'yt
yolg'o
so'zdan q
e'yt.

Rasmni so'zlar bilan ifodalang. Shu so'zlar ishtirokida ertak mazmuniga mos kichik hikoya tuzing.

Ertakni rollarga bo'lib o'qing. Siz shunday holatga duch kelsangiz, nima qilgan bo'lar edingiz? Fikringizni yozing.